

TEZ ÖZETLERİ

ÇUBUK. I (ANKARA) BARAJINDA SEDİMENTASYONUN İNCELEMESİ

Recep KÖKÇÜ

(Doküman Test, 1984)

Gazi Üniversitesi Fen. Bilimleri Enstitüsünde Doç. Dr. Şuayip Üşenmez yönetiminde yapılan bu doktora çalışmasında Ankara'nın, 12 km. kuzeyinde yer alan Çubuk I Baraj Gölü beslenme havzasında aşırı sedimantasyonun sebepleri araştırılmış, havzanın toplam sediment verimi ve Türkiye'nin önemli havzaları ile karşılaştırması yapılmış, sedimantasyonla gelen malzemenin mineralojik, tortul ve mühendislik özellikleri incelenerek malzeme olarak kullanılabilirliği araştırılmıştır.

Beslenme havzasında kayaların aşınabilirliği gözönüne alınarak Jeoloji haritası, stratigrafi kesiti ve Jeoloji kesiti hazırlanmıştır.

Çubuk çayı ve kollarına en fazla materyal veren formasyonlar Kuvaterner alüvyon ve yamaç molozu. Pleiyosen'in gevşek çimentolu ve çimentosuz olan çakıl, kum, silt ve kil birimleri havzanın yaklaşık %50'sini kaplamaktadır.,

İkinci derecede aşınmaya uğrayan Miyosen yaşlı aglomera, andezit, tuf, kumtaşı, siittaşı, kil, marn ve bazalt birimleri, Paleosen yaşlı konglomera kumtaşı, kumlu kil, siltli kil, marn ve şeyi, Üst. Kretase yaşlı ofiyolitik melanj ile fliş karakterli birimler havzanın yaklaşık %20'sinde yayılım gösterir., En az aşınmaya uğrayanlar ise; Triyas ve Jura yaşlı formasyonlar olup yaklaşık %10'Oranında yayılım gösterirler, Çubuk Ovası bir grabenleşme sonucu oluşmuş, havzadaki faylar genellikle NE - SW ve TW-SE yönlüdür.

Beslenme havzasının toplam sediment verimi 372 ton/yıl/km² ve aşınma miktarı ise 0,143 mm/yıl olarak hesaplanmıştır. Çubuk I havzası ülkemizde Kelkit, Yeşilirmak ve Fırat havzalarından sonra yıllık sediment veriminde dördüncü sırada yer aldığı belirlenmiştir.,

Sedimantasyon ile 1936 -1983 yılları arasında toplam 5, 72 x 10⁶ m³ sediment depolanmış, baraj gölünde % 42,4'lük hacim azalmasına neden olmuştur. Malzeme göl girişinde delta oluşturmuş ve 6,5 km. olan orijinal göl uzunluğu 3,5 km/ye düşmüştür.

Baraj gölünde depolanan sedimentlerden 10 adet istasyondan alınan numunelerin tane boyu Tylor serisinden elekler ve Atterberg çöktürme silindiri ile belirlenmiştir., Sonuçlar histogram ve frekans eğrileri ile gösterilmiş olup, istatistik parametreler yardımı ile dokusal parametreleri hesaplanmıştır.

Sedimentin mineralojik tayinleri, yapılmış hafif minerallerden; kuvars, feldspat ve kalsit, ağır minerallerden, zirkon rutil, epidot, glokofan, hornblend, egirinojik, apatit ve granat belirlenmiştir. Kil mineralleri XRÜ ve DTA metodları ile tayin edilerek montmorillonit, klorit ve illit, grubu mineraller olduğu, tespit edilmiştir.

Depolanan malzemenin mühendislik özelliklerinden; permeabilitesi 2, 9- x 10⁻⁸-10⁻⁶, porozitesi %46-50 arasında, M⁺ %71-90, P_{3L} %30L3&, PI⁺ 4S-52, ÖZgöl ağırlığı 2, 35 gr/cm³ olarak belirlenmiştir,

Sedimentler, bileşimlerine göre. (Folk, 1954) kalkerli kumlu kil ve kalkerli kil, tane boyuna göre (Weatworth, 1922) killi silt ve silt, mühendislik özelliklerine göre (Casagrande) yüksek plastisite inorganik kil (C_{3H}) grubundan olduğu belirlenmiştir.

HABERLER

BOĞAZİÇİ YERİNDEN GECESİ YAPILDI

Odamız Adana İl Temsilciliği ile M.T.A, İş Yeri Temsilciliği 5 Nisan 1985 -günü Divan Oteli'nde "Doğu Akdeniz Yerbilimcileri Gecesi" düzenlenmiş ve büyük ilgi görmüştür.

Geceye Adana Vali muavini, Belediye Başkanı, Ç.Ü.M.M. Fakültesi Jeoloji Bölümü öğretim üyeleri, kamu ve özel sektörde çalışan jeoloji mühendisleri katılmıştır.

Meslektaşlarımız arasındaki sosyal ilişkilerin gelişmesine ve dayanışmanın, artmasına yardım eden bu örnek etkinliği düzenleyen üyelerimizi kutlar benzer etkinliklerin daha sık ve yaygın biçimde yinelenmesini dileriz.

H. ULUSAL KİL SİMPOZYUMU YAPILDI

-24-27 Eylül 1985 tarihleri arasında Ankara'da Hacettepe Üniversitesi tarafından "H. Ulusal Kil Simpozyumu" düzenlendi., Rektör' yardımcısı Prof. Dr.

Mümin. K5ksoy*un açılış konuşmasını yaptığı simpoziumda. Toprakta Kil Mineralleri, Killerin Mühendislik özellikleri, Kil Minerallerinin Fizikokimyasal özellikleri. Kil Yatakları, Kil Mineralojisi ve Jeolojisi, Killerin Endüstriyel Kullanımı konularında toplam 50 bildiri, sunulmuştur.

Simpozyum 27 Eylül Cuma günü "Türkiye Killerinin Endüstriyel Kullanım Alanları ve İlgili Saranlar" Konulu panel ile sona ermiştir.

HE. Ulusal Kil Simpozumu 2 yıl sonra. 1987'de yapılacak.

fif/TAWIX 60. YH. StMFQZTUMD-

M.T.A, Genel Müdürlüğü'nün 50. kuruluş yılı kutlama etkinlikleri 11-15 Kasım 1985 tarihleri arasında yapılması planlanan, 50. yıl SLSpozyumu ile devam etmektedir,

Doğal kaynakların aranmasının Ye değerlendirilmesinin en etkin, bigimde Jeoloji ilminin, kılavuzluğunda yapılabileceği gerçeğinden hareketle Türkiye Jeoloji sinin Çalışılması, maden, yataklarının etüdü, ve aranması amacıyla. M.T.A, Genel Müdürlüğü, maden, yataklarının devlet eliyle işletilebilmesi amacıyla, da fitibank Genel Müdürlüğü 1935 yılında kurulmuşlardır.,

Ülkemizin maden, yataklarının çeşitliliğinin Mr nedeni de karmaşık jeoloji konumları ve yapısal ilişkilerdir. Bu durum maden, yataklarının, aranmasında ve işletilmesinde güçlükler, neden olmaktadır.

Kuruluşundan bu yana ICT.Â, Genel Müdürlüğü Jeoloji, Jeokimya, Jeofizik. v.b. gibi Jeoloji ilminin çeşitli kollarının katkılarıyla maden yataklarının etüdü, ve aranması çalışmalarını sürdürülmüştür. Yaptığı çalışmalarla birçok yeni maden yatağını bulduğu gibi bilinen birçok maden yatağında yaptığı çalışmalarla da ta yatakların üretimlerinin artırılmasına neden olan, ömürlerini uzatan rezerv katkıları sağlamıştır.

M.T.Â. Genel Müdürlüğü'nce sürdürülen bölgesel jeoloji etüdüleriyle bölgesel denetirmelere imkan sağlayan, karmaşık jeoloji ilişkilerine anlam kazandıran çerçeveleri oluşturmuştur. Bu bölgesel jeoloji etüdüleri modern aramacılığının dışında, eğitim, inşaat, ziraat, ormancılık vb. gibi birçok disiplinlere de yer sağlayan, kaynak durumundadır.

Düzenlenen 50. yıl simpoziumunda kuruluşundan bu yana M.T.A./nın uğraşı konularında yapılan çalışmalar bildiriler halinde sunulacaktır. Bildirilerde bildiri konusunu oluşturan maden veya madenlerin bulunuşları ile ilgili jeoloji ortamları, M.T.A.'nın kuruluşundan önceki durum, bu -günkü durum, M.T.A.'nın katkıları ile ilgili bölümde bulunan rezervlerle beraber bunların işletilmesi sonucu gelişen, madenlere bağlı endüstriler ve kurulan endüstri tesislerinden, de sözedilecektir.,

Bildirilere ayrılan süre 30 dakika olup her sununun sonunda. 10 dakika bir tartışma bölümü bulunmaktadır,

• Bildiriler 8 oturumda sunulacaktır., Genel jeoloji, tektonik, deprem, mühendislik jeolojisi, sondaj, jeofizik, uzatma algılama, laboratuvar çalışmalarının incelenildiği, 7 bildirin iki karma oturumda, maden, yatakları konusunda 20 bildirin 4 maden aramaları otu-

rumunda» Enerji Hammaddeleri konusunda-10 bildirin 2 Enerji Hammaddeleri aramacı oturumunda, olmak üzere toplam 37 bildirin, verilmesi planlanmıştır.

Simpozyum içinde M.T.A. eski Genel Müdürlüğünden, İhsan Ruhi Berent ve gadrettin Alp an birer konferans vereceklerdir,

M.T.A. ile doğrudan iş ilişkisi içinde bulunan kuruluşlardan altısının temsilcisinin konuşmacı olarak, katılacakları bir panel toplantısında "M.T.A./nın Türk Madencilerindeki Yer ve Ekonomiye Katkısı" incelenecektir,

Demir, krom» bakır, bor, trona v.b. gibi herbiri ülke ekonomisi için başlıbaşına bir defer olan madenlerle ilgili en son yeri ve değerlendirmeleri içeren bildirilerin böyle bir simpozyum için sunuma, hazırlanması çeşitli çevrelerde geniş ilgi uyandırmıştır.

Bildiri özetlerini içeren kitapçılık bu haliyle bile çok kıymetli bilgi kaynağı durumundadır. Bildiri metinlerini içeren kitabın, her zaman el altında bulundurulması, gereken, bir başvuru, kitabı niteliğinde olacağı muhakkaktır.

Başarılı bir 50 yılı geride bırakan M.T.A. bu geçen süre içinde bünyesi içinde bilimsel çalışmalar yapılan bilimsel çalışmalara destek sağlayan, ülke içindeki ve dışındaki bilimsel ve teknik gelişmeleri yakından izleyen, bu çalışmaların Sonuçlarını kendi bünyesine uygun olarak, kısa zamanda uygulamaya kayan Türkiye'nin en önde gelen kuruluşlarından birisi olarak kendisini göstermiştir.

Değişen koşullara paralel olarak geçmişte olduğu gibi büyük bilgi birikimi, bilimsel ve teknik gücü modern, laboratuvar imkanları ve geniş makine parkı ile M.T.A.'nın jeoloji ve madencilik çalışmalarındaki etkinliği artarak devam edecektir.

HİBBO'EI^STtBA ENERJİ SİHPOZTONU ve SERGİSİ

19-AB Kasım 1985 — Anka»

Elektrik işleri Btttd İdare?i Genel Müdttrüp'nltu 50. kuruluş yıl dönümü nedeni ile düzenlene kutlama programı "çerçevesinde "Hidroelektrik 'Enerji Simpos' yumu ve Sergisi"* düzenlenmiştir.

Simpozyumda, feldroelektrik enerji üretimine yönelik mühendislik hizmetleri ilgili konulara yer verilmiş olup, üniversite öğretim İyeleri, ve çeşitli kuruluşlarda çalışan, uzmanlarca 30 tebliğ sunulacaktır.

Simpozyum Milli Kütüphane Kofersan ve Sergi Salonunda yapılacak olup katılımı ücretsizdir.

0ÜNYA'DA ve Tt3mKIYK»BE MADENCİLİĞİN SANAYİLEŞMEDEKİ ÖNEMİ

21-21 SA 1 1985 —Ankara

Etibank Genel HüdflrlflgQ'tin 50. Kuruluş yıl dönümü, münasebeti ile düzenlenen kutlama programı çerçevesi içinde İstanbul Üniversitesi, Orta Doğu Araştırma Merkezi ile müştereken "Dünya'da ve Türkiye'de Madencilik. Sanayileşmedeki önemi" adlı uluslararası bir seminer düzenlenmiştir.

Seminer ICT.A, Genel Müdürlüğü Kültür Sitesinde yapılacaktır.